

ERMENİSTAN'IN AZERBAIJAN KARŞITI KAMU DİPLOMASİSİ

ARMENIA'S ANTI-AZERBAIJAN PUBLIC DIPLOMACY

Zeynep TEKİNALP

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu
Yönetimi Ana Bilim Dalı, Kamu Yönetimi Programı Yüksek Lisans Öğrencisi,

ORSID NO: 0000-0003-3370-6352

Dr. Öğr. Üyesi Yavuz CANKARA

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve
Kamu Yönetimi Bölümü, ORCID NO: 0000-0002-9553-9708

Özet

Teknolojinin ilerlemesiyle beraber birçok alanda yaşanan değişimler ve gelişmeler kendini diplomasi alanında da göstermiştir. Bununla birlikte devletler ve hükümetler için en kritik konu olan dış politika ve bu noktada yapılan diplomasi faaliyetleri artık sadece bürokratları değil toplumun ve kamuoyunun da dahil olduğu bir alan haline dönüşmüştür. Klasik diplomasinin yerini alan dijital diplomasi başka halklara ulaşmak için birçok olanak sağlamıştır. Farklı toplumların düşüncelerini de etkileyen ve onları ikna etmeyi sağlayan kamu diplomasisi halk arasındaki iletişimin yönetimini de beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla bu durum yapılan faaliyetlerin önemini de arttırmaktadır.

Ermenistan kamu diplomasisi kullanımını gerçekleştiren ülkelerin başında yer almaktadır. Özellikle Ermeni diasporası buldukları ülkelerde kendi görüş ve isteklerini hem hükümete hem de topluma yansıtma çalışması içerisindedir. Aynı zamanda Ermenistan'a sosyal, siyasal ve ekonomik alanda önemli destek veren diaspora bu sayede kendi ülkesinde de söz hakkına sahiptir.

Azerbaycan ve Ermenistan bağımsızlıklarını kazanmalarının ardından Karabağ bir sorun ve savaş haline gelmiştir. Ermenistan, Azerbaycan topraklarını işgal etmesine ve 26 Şubat 1992'de Hocalı katliamını gerçekleştirmesine rağmen kamuoyuna kendisini vatanını ve halkını koruyan bir devlet olarak göstermiş Azerbaycan'ı ise düşman ve barbar olarak aktarmıştır. Bu durum Ermenistan'ın Armanpress, Hetq gibi haber kaynaklarında açık bir şekilde görülmektedir. ABD'de bulunan Amerika Ermeni Milli Komitesi'nin Azerbaycan karşıtı söylemleri ve Amerikan hükümetine çağrıda bulunması kamu diplomasisini etkin bir şekilde kullandığını göstermektedir.

Bu çalışma, Ermenistan'ın kamu diplomasisi faaliyetlerinde aktif bir şekilde Azerbaycan karşıtı çalışmalar yaptığını saptamıştır. Kamu diplomasisi kavramına ve Karabağ sorununa değinilmiştir. Daha sonra Ermenistan'da bulunan haber kaynakları, Ermeni diasporasının bulunduğu ülkelerdeki kuruluşları ve çalışmaları incelenmiştir. Bildiride incelemeler sonucunda elde edilen bilgiler aktarılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kamu Diplomasisi, Ermenistan, Diaspora, Azerbaycan

Abstract

With the advancement of technology, changes and developments in many fields have also shown themselves in the field of diplomacy. Foreign policy, which is the most critical issue for states and governments, and the diplomacy activities carried out at this point have now turned into an area where not only bureaucrats but also the society and the public are involved. Digital diplomacy, which has replaced classical diplomacy, has provided many opportunities to reach other peoples. Public diplomacy, which also affects the thoughts of different societies and enables them to persuade them, brings along the management of communication between the people. Therefore, this situation increases the importance of the activities carried out.

Armenia is one of the countries that use public diplomacy. In particular, the Armenian diaspora is trying to reflect its views and wishes to both the government and the society in the countries they are in. At the same time, the diaspora, which gives significant support to Armenia in the social, political and economic fields, has the right to speak in its own country.

After Azerbaijan and Armenia gained their independence, Karabakh became a problem and war. Despite the fact that Armenia occupied Azerbaijani lands and carried out the Khojaly massacre on February 26, 1992, it showed itself to the public as a state protecting its homeland and its people, and described Azerbaijan as an enemy and barbarian. This situation is clearly seen in Armenian news sources such as Armanpress and Hetq. The anti-Azerbaijani rhetoric and the call to the American government of the Armenian National Committee of America in the USA show that they use public diplomacy effectively.

This study determined that Armenia actively engaged in anti-Azerbaijani activities in its public diplomacy activities. The concept of public diplomacy and the Karabakh problem are mentioned. Then, the news sources in Armenia, the organizations in the countries where the Armenian diaspora is located, and their work were examined. The information obtained as a result of the examinations will be conveyed in the paper.

Keywords: Public Diplomacy, Armenia, Diaspora, Azerbaijan

GİRİŞ

Günümüzde yaşanan dijitalleşme birçok alanda yenilikler getirmiştir. Bu yenilikler akla gelebilecek her alanda gerçekleşmiştir. Özellikle teknoloji bu gelişmelerin ve yeniliklerin kaynağını oluşturmaktadır. Teknoloji ile insanlar artık neredeyse her şeyden haberdar olmaya başlamıştır. Haberdar olma durumu siyasal alanda da kendini göstermiştir. Devletler için kritik öneme sahip olan dış politika ve diplomasi faaliyetleri sadece bürokratları değil halkıda içine katmıştır. Bu durumda halkı etkilemek önem kazanmıştır. Klasik diplomasi değişen dünyaya tek başına ayak uyduramamıştır. Dolayısıyla sisteme farklı karakterlerde dahil olmuştur. Bireyler, sivil toplum kuruluşları, şirketler, uluslararası ve ulusaşırı örgütler bu alanda yerlerini almıştır. Bu durum devletlerin halkları etkileme gerekliliğini beraberinde getirmiştir. Halklar üzerinde kendi isteğine uygun etki bırakmak yani olumlu imaj oluşturmak veya imajını düzeltmek oldukça önem kazanmıştır. Bunun için ise Kamu diplomasisine ihtiyaç duyulmuştur.

Kamu diplomasisi kısaca bir devletin ulusal çıkarları doğrultusunda imaj oluşturma hedefiyle yabancı ülkelerdeki bireyleri, kurum ve kuruluşları etkilemektir. Kamu

diplomasisin en önemli amaçlarından birisi ise hükümeti etkileyerek verilecek olan siyasi kararlara tesir etmektir. İlk olarak 1965 yılında Edmund Gullion tarafından kullanılan kamu diplomasisi kavramı dünyada önceleri sert güç üzerinden uygulanırken Soğuk Savaş sonrası yumuşak güce dönüşmüş ve yaygınlık kazanmıştır. Bununla beraber kamu diplomasisi sadece yabancı ülkelere değil kendi halkına karşıda uygulanmaktadır. Kamu diplomasisinde sivil oluşumların faaliyetleri önemli etkiye sahiptir. Çünkü halk tarafından daha samimi bulunmaktadır. Bu durumun farkında olan devletler bazı kuruluşların arkasına saklanarak istedikleri karar ve çalışmaların destekleyicisi olmaktadır.

Ermenistan kamu diplomasisi uygulamalarını en iyi şekilde kullanan devletlerin başında yer almaktadır. Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki sorunlar her iki devletin faaliyetlerine de yansımıştır. Bu çalışmada Ermenistan'ın kamu diplomasisinde Azerbaycan karşıtı uygulamaları incelenecektir. Çalışmanın amacı karşıt açıklamaları aktarmak olup yapılan faaliyetler sonucunda Ermenilerin Dağlık Karabağ için istedikleri sonuca Azerbaycan'ın imajını zedeleyerek ulaşmayı hedeflediklerini göstermektir. Savaşın sadece meydanlarda değil medyada da var olduğunun farkındalığını oluşturmaktır. İncelemede ilk olarak üç Ermeni haber kaynağı ele alınmıştır. Bunlar Armenpress, Hetq ve Azatutyun'dur. Armenpress ve Hetq'den üç haber, Azatutyun'dan ise bir haber incelenmiştir. Daha sonra diaspora Ermenilerinin kuruluşları ele alınmıştır. Bunlar Amerika Ermeni Ulusal Komitesi, Avusturalya Ermeni ulusal komitesi ve Avrupa Ermeni Adalet ve Demokrasi Federasyonu'dur. Amerika Ermeni Ulusal Komitesi'nden iki diğerlerinden ise üç çalışma incelenmiştir. Son olarak ise ünlü kullanımına değinilmiştir. Çalışmada kamu diplomasisi kavramı da aktarılmıştır.

1.Kamu Diplomasisi

Devletler ve hükümetler için son derece önem taşıyan bunun yanı sıra ciddi sorumluluklarında alındığı bir alan olan dış politika ve diplomasi önemli değişimlere sahne olmuştur. Bu değişimler özellikle 19. ve 20. yüzyılda yaşanmıştır. Bu alanda yaşanan değişimler ekonomik, sosyal, teknolojik vb. gelişmelerin bir yansımasıdır. Toplumların artık birçok alanda yaşanan değişimlerden haberdar olması ve yaşanan bu ilerlemeleri takip etmesi diplomaside de kendisine yer bulmayı beraberinde getirmiştir. Dolayısıyla dış politika ve diplomasi sadece bürokratlar tarafından yürütülen, yalnız onları ilgilendiren bir konu olmaktan çıkmış, toplumların da var olduğu kamuoylarının da dahil edildiği bir alan haline dönüşmüştür.¹

Devletlerin dış politika hedeflerini hayata geçirebilmeleri ve uluslararası alanda prestijli bir konuma ulaşabilmeleri için diğer devletlerin halklarını etkileyerek onlarla iyi iletişim kurması gerekli hale gelmiştir. Bu durumda ülkeler için uluslararası itibar ve iletişim oldukça önemli bir görev ve sorumluluk alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu alanın yönetiminde etkili yöntem ise klasik diplomasi değil de kamu diplomasisi olarak gösterilmiştir.²

¹ Aslı Yağmurlu, "Halkla İlişkiler Yöntemi Olarak Kamu Diplomasisi", İletişim Araştırmaları, 2007, cilt: 5, sayı: 1, s. 11.

² Ergün Köksoy, "Türkiye'de Kamu Diplomasisi Akademik Literatürü Üzerine Bir İnceleme: Medya, İletişim ve Halkla İlişkiler Çalışmaları Alanı Olarak Kamu Diplomasisi", Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, 2021/2, Cilt: 19, Sayı: 38, s.636.

Kamu diplomasisi kavramı ilk olarak 1965 yılında Fletcher Hukuk ve Diplomasi Okulu'nun Dekanı Edmund Gullion tarafından kullanılmıştır.³ Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) Gullion tarafından kurulan Edward R. Murrow Center of Public Diplomacy, kamu diplomasisi tanımını dış politikanın düzenlenmesi ve yürütülmesi esasında, kamu tutumlarının etkilenmesi şeklinde aktarmıştır.⁴ Kamu diplomasisinin yabancı halkların görüşlerini etkileme yoluyla yabancı hükümetlerin davranışlarını da etkilemeyi amaçladığı ifade edilmektedir.⁵ Soğuk Savaş döneminde uluslararası rekabet sert güce dayanırken sonrası dönemde bu mücadele yumuşak güce dönüşmüştür. Böylelikle kamu diplomasisi kavramı Soğuk Savaş sonrasında ve özellikle 2000'lerde uluslararası alanda yaygınlaşmaya başlamıştır.

Literatürde çok fazla tanımı bulunan kamu diplomasisi kavramlarının ortak noktası dikkate alındığında kamu diplomasisi, "bir devletin ulusal çıkar ve imajını korumak ve geliştirmek amacıyla, klasik diplomatik faaliyetlerinden de destek alarak, yabancı ülkelerin kamuoylarını, hükümetlerini, toplumsal yaşama katılan tüm kişi, kurum ve kuruluşlarını doğru içerikli bilgilendirmeyle, kültür, bilim gibi meşru yolla ülkeler arasında daha yakın ilişkiler kurmaya katkıda bulunması faaliyetleri"⁶ şeklinde ifade edilebilmektedir. Bununla birlikte kamu diplomasisi yabancı ülkelere karşı yapıldığı gibi kendi halkına karşıda yapılabilmektedir.⁷

Kamu diplomasisi farklı ülkelerdeki halkları etki altına almak amacıyla yapılıyor olsa da yapılan faaliyetler sonucunda yaşanan gelişmeler tek taraflı olarak anlaşılmamalıdır. Faaliyetler tek bir tarafın çıkarına uygun olduğu gibi, karşılıklı çıkarda söz konusu olabilmektedir. İki ülkenin karşılıklı olarak iyi imaj oluşturmaya ya da imajın düzeltilmesi noktasında işbirliğinin yapılmasını gerekli kılmaktadır.⁸ Kamu diplomasisi faaliyetlerinin dost ya da düşman ülkelere gerçekleştirileceğine ilişkin bir sınırlama yapılmamaktadır.⁹ Yani kamu diplomasisi faaliyetleri hem dost hem de düşman ülkelere yönelik uygulanmaktadır.

Kamu diplomasisinin en önemli amacı belirlenen ülke yönetiminin siyasi kararlarına etki edebilmektir. Bunu sağlayabilmek için ise ilk olarak o ülkenin halkını etkilemek gerekmektedir. Kamu diplomasisiyle beraber devletten devlete olan ilişkiler devletten halka ve halktan halka olacak şekilde şekillenmiştir.¹⁰ Bu sayede toplumlar arasındaki iletişim artmış, fikirlerin yayılımı kolaylaşmış ve işbirliği için zemin hazırlamayı sağlamıştır.

³ Vedat Demir, "Kamu Diplomasisi ve Yumuşak Güç", Beta Yayınları, 2012, İstanbul, ss.13.

⁴ Köksoy, a.g.m., s.636.

⁵ Benno Signitzer, "Public Relations and Public Diplomacy: Some Conceptual Explorations", Public Relations Research, Ansgar Zerfass, Betteke Van Ruler ve Krishnamurthy Netherlands (eds.), Verlag für Sozialwissenschaften, 2008, s. 206.

⁶ Sait Yılmaz, "Akıllı Güç", Kum Saati Yayınları, 2012, İstanbul, s.227.

⁷ Joseph S. Nye, "Yumuşak Güç", Rayhan İnan Aydın (çev.), BB101 Yayınları, 2017, Ankara.

⁸ Kadir Sancak, "Uluslararası İlişkilerde Güç Kavramı ve Yumuşak Güç", Nobel Akademik Yayıncılık, 2016, Ankara, s.122.

⁹ Kadir Sancak, "Türkiye-Azerbaycan İlişkilerinde Kamu Diplomasisinin Önemi Ve Türkiye'nin Azerbaycan'da Resmi Kurumlarla Yürüttüğü Kamu Diplomasisi Faaliyetleri", Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi, 2018, Cilt: 9, Sayı: 22, s.300.

¹⁰ Gonca Yıldırım, "Uluslararası Halkla İlişkiler Perspektifinden Kamu Diplomasisi", Beta Yayınları, 2015, İstanbul, s.2.

Postmodern toplumlar sivil toplum kuruluşlarınca yürütülen faaliyetleri resmi kurumlara göre daha güvenilir bulmaktadır.¹¹ Bu noktada sivil yapılanmalar kamu diplomasisi faaliyetlerinde önemli bir yere sahip olmuştur. Fakat bu sivil yapılanmalar devletin siyasi kararlarını uygulama noktasında yetersiz kaldığından dolayı resmi kurumlarla çalışmaları yürütmeyi gerekli kılmaktadır. Ülkeler kamu diplomasisi faaliyetlerini resmi kurumlar aracılığıyla gerçekleştirse de çoğu zaman sivil kuruluşların arkasına saklandığı da bilinmektedir. Baktığımızda sivil kararlar olarak yansıtılan birçok çalışmanın destekleyicisi ve programlayıcısının aslında ülkelerin resmi kuruluşları olduğu görülmektedir.¹² Bununla birlikte kamu diplomasisi uygulamaları sivil toplum kuruluşlarının yanında bireyleri, şirketleri, kültürel kuruluşları etkilemekte ve bu noktada milli menfaatleri adına çalışmalar yapmaktadır.

2. Ermenistan'ın Azerbaycan Karşısı Kamu Diplomasisi

Ermenistan birçok alanda Azerbaycan karşısı çalışmalar düzenlemektedir. Bu çalışmalar hem yerel hem de uluslararası alanda devam etmektedir. Aynı zamanda sadece Ermenistan değil dünyanın pek çok ülkesinde varlığını sürdüren Ermeni diasporasının da bu konuda ciddi faaliyetleri mevcuttur. Burada ilk olarak üç Ermeni haber kaynağının Azerbaycan'a dair haberleri incelenmiştir. Daha sonra diaspora Ermenilerinin Amerika, Avusturalya ve Avrupa'daki kuruluşları ele alınmış ve bazı çalışmaları aktarılmıştır. Son olarak ise ünlü kullanımına değinilmiştir.

2.1. Ermeni Haber Kaynakları

Armenpress: Devletin kurmuş olduğu bir haber ajansıdır. Ajans devlete bağlı olmakla beraber devlet bütçesiyle finanse edilmektedir. Buradaki birçok haber diğer haber ajanslarında da sunulmaktadır. Bu haber kaynağında Azerbaycan nasıl ifade ediliyor sorusuna “düşman” şeklinde cevap verilebilmektedir. Özellikle Dağlık Karabağ ile ilgili haberlerde devletin görüşleri yansıtılmaktadır. 2016 yılında yayınlanan “Dağlık Karabağ-Azerbaycan temas hattında şiddetli çatışmalar yaşanıyor” başlıklı haberde “Temas hattının güney, güneydoğu ve kuzeydoğu yönlerinde, 1 Nisan ve 2 Nisan sabahı erken saatlerde, düşman topçu, zırhlı araçlar ve hava kuvvetleri kullanarak saldırı operasyonları gerçekleştirdi.”¹³ İfadeleri kullanılmıştır.

Armenpress'in 2016 yılında David Babayan ile yaptığı bir görüşmede Babayan'ın Azerbaycan için “Azerbaycan anormal, terörist, faşist bir devlettir. Bu, tüm uygar insanlığa karşı bir meydan okumadır.”¹⁴ Şeklinde konuşmuş ve bu haber kaynağı tarafından yayımlanmıştır. Armenpress 2021'de Vladimir Yevseyev ile yaptığı bir mülakatı “Yevseyev: Azerbaycanlılar vandallık eylemlerinde Türklere ve İslam Devleti teröristlerine çok benziyorlar” başlığı ile okuyuculara sunmuştur. Yevseyev: Karabağ'ın Azerbaycan tarafından işgal edildiğini ileri sürmüş ve Azerbaycan'ı Ermeni kültür mirasını yok etme, vandallık ve

¹¹ Joseph S. Nye, a.g.e., s.113.

¹² Kadir Sancak, a.g.m., s.301.

¹³ Armenpress, Heated clashes take place along Nagorno-Karabakh-Azerbaijani contact line, 2016, <https://armenpress.am/eng/news/841768/lernayin-xarabaxi-ev-adrbejani-shpman-gtsi-oxj-erkarutyamb.html>, (Erişim Tarihi: 22.03.2022).

¹⁴ Armenpress, David Babayan: Current Azerbaijani actions are unprecedented since 1994 , 2016, <https://armenpress.am/arm/news/841783/adrbejani-ays-gortsoxutyunnery-1994-tvakanic-heto-kareli.html>, (Erişim Tarihi: 22.03.2022).

Ermeni nüfusuna karşı etnik temizlik yapmakla suçlayarak Azerbaycan'ın bu davranışını Türklere ve İŞİD'e¹⁵ benzeterek ağır ithamlarda bulunmuştur.

Heated clashes take place along Nagorno-Karabakh-Azerbaijani contact line

08:34, 2 April, 2016

STEPANAKERT, APRIL 2, ARMENPRESS: In the southern, south-eastern and north-eastern directions of the contact line, on April 1 and early morning of April 2, the adversary carried out attack operations, using artillery, armored vehicles, and air force. As "Armenpress" was informed by the Press Service of the Nagorno Karabakh Defense Ministry, in addition to the contact line battles, the adversary hit civilian areas and permanently deployed military units by artillery fire.

Ադրբեջանի այս գործողությունները 1994 թվականից հետո կարելի է համարել աննախադեպ. Դավիթ Բաբայան

10:26, 2 Ապրիլ, 2016

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանի գործողությունները մարտահրավեր են ուղղված միջազգային հանրությանը: Այս մասին ասելու համարի քարտուղար Դավիթ Բաբայանը: «Ադրբեջանն անարևելյական, ֆաշիստական անտրոնակ պետություն է. Այս մարտահրավեր է ամբողջ քաղաքականորեն մարդկությանը: «Աշխեղատում ընթանում են բանակցություններ, ամբողջ աշխարհը հավաքված է այնտեղ, իսկ Ադրբեջանը թուրքիայի օմանյակությանը նման քայլեր է գնում: Իհարկե, Ադրբեջանը մեր կողմից ստացել է համարժեք պատասխան, հակառակն գրեթե ունեն, հետ են շարժվել, բայց ամեն դեպքում այսպիսի պահանջներ պետք է համարժեք պատասխան տրամադրված միջազգային հանրության կողմից, ասաց Դավիթ Բաբայանը:

Yevseyev: Azerbaycanlılar vandallik eylemlerinde Türklere ve İslam Devleti teröristlerine çok benziyorlar

19:47, 10 Eylül, 2021

YEREVAN, 10 EYLÜL, ARMENPRESS: Armenpress'e verdiği mülakatta Azerbaycan'ın işgal ettiği Artsakh topraklarında Ermeni kültür mirasını yok etme, vandallik ve Ermeni nüfusuna karşı etnik temizlik politikasına değinen politika analisti Vladimir Yevseyev, "... Azerbaycanlılar, Ermeni kültür mirasına karşı davranışlarında Türkiye ve İslam Devleti (İŞİD) teröristlerine çok benziyor." ifadelerini dile getirdi.

Hetq: Bağımsız, araştırmacı bir haber sitesi olarak aktarılmaktadır. Bu haber ajansında Azerbaycan'ın imajını karalamaya yönelik oldukça fazla haber oluşturduğu görülmektedir. Üstelik bu haberler sadece savaş zamanında yapılmamaktadır. Örneğin 12 Mart 2022 yılına ait bir haberde “Azerbaycan Askerleri Artsakh Köylerini Ateşe Verdi”¹⁶ başlığıyla Azerbaycan'ın havan topları attığı bilgisi okuyucuya aktarılmıştır.

Başka bir habere baktığımızda 23 Şubat 2022 yılında “2020 Artsakh Savaşı: Azerbaycan Birlikleri Köye Girdi, Baba-Oğlu İnfaz Etti”¹⁷ başlığı ile Azeri askerlerin köye girerek bir baba oğlu evlerinde öldürdüğü ifade edilmiştir. Haberin devamında baba ve oğlun yaşları verilmiş, olay anında yaşananlar aktarılmış ve olayı resmeden karikatürde haber kapağına yerleştirilmiştir. Karikatürlerin amacı gösterilecek fotoğrafın olamamasından dolayı fotoğrafları kendi istedikleri görüntüye ulaştıracak hale getirmek ve bu sayede daha fazla dikkat çekmektir. Bu tarz haberlere ve ona eşlik eden karikatürlere Hetq haber sitesinde oldukça sık rastlanılmaktadır.

Hetq'in 30 Mart 2022 yılına ait diğer bir haberinde yine 2020 yılında yaşanan savaşta Azerbaycan birliklerinin bir köye girip yaşlı çifti vurarak öldürdüğü yazılmaktadır. “2020 Artsakh Savaşı: Azerbaycan Birlikleri Yaşlı Hadrut Çiftini Öldürdü”¹⁸ başlığıyla sunulan haberin devamında çift hakkında bilgi verilmiş birinin 71 diğerinin ise 68 yaşında olduğu bilgileri aktarılmıştır. Yine bu haberde yaşlı çiftin oğlunun anlatımlarına yer verilmiş ve babasının tekerlekli sandalyede annesinin ise kalp hastası olduğunu söylemiştir. Yaşlı çiftin fotoğraflarına da yer veren haber yaşananları duygusal bir dille sunmuştur.

¹⁵ Armenpress, Yevseyev: Azerbaycanlılar vandallik eylemlerinde Türklere ve İslam Devleti teröristlerine çok benziyorlar,2021, <https://armenpress.am/tur/news/1062848.html>, (Erişim Tarihi: 22.03.2022).

¹⁶ Hetq, Azerbaijani Troops Fire on Artsakh VillagesVerdi, 2022, <https://hetq.am/en/article/142132>, (Erişim Tarihi: 1.04.2022).

¹⁷ Hetq, 2020 Artsakh War: Azerbaijani Troops Enter Village, Execute Father and Son, 2022, <https://hetq.am/en/article/141462>, (Erişim Tarihi: 1.04.2022).

¹⁸ Hetq, 2020 Artsakh War: Azerbaijani Troops Kill Elderly Hadrut Couple, 2022, <https://hetq.am/en/article/142596>, (Erişim Tarihi: 1.04.2022).

INTERNATIONAL SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS DEDICATED TO THE 30TH ANNIVERSARY OF BAKU EURASIA UNIVERSITY

The screenshot shows three news articles from the Hetq website. The first article, titled 'Azerbaijani Troops Fire on Artsakh Villages', reports that Azerbaijani troops fired mortars in the direction of villages in the Askeran region. The second article, '2020 Artsakh War: Azerbaijani Troops Enter Village, Execute Father and Son', describes the killing of a father and son in their home in Norashen. The third article, '2020 Artsakh War: Azerbaijani Troops Kill Elderly Hadrut Couple', details the deaths of an elderly couple in Hadrut.

Azatutyun: Azatutyun ya da RFE/RL bağımsız bir haber medya kuruluşudur. Bu haber kuruluşunun da Azerbaycan için olumsuz söylemlere sık yer verdiği görülmektedir. Örneğin 2 Nisan 2016 yılındaki bir haberde Azerbaycan birliklerinin bir çocuğu öldürdüğünü aktarmaktadır. “Dağlık Karabağ’da bir çocuk öldü, iki kişi yaralandı . Savunma Ordusu temas hattında sıcak çatışmalar olduğunu bildirdi”¹⁹ başlığıyla okuyucuya sunulan yazının devamında roket atılması sonucu 12 yaşında bir çocuğun öldüğünü iki çocuğun ise yaralandığı aktarılmıştır. Yine aynı haberde Azerbaycan birliklerinin barışçıl yerleşim yerlerini de bombaladığı ifade edilmiştir.

The screenshot shows a news article from Azatutyun.am dated April 02, 2016. The headline is in Armenian: 'ԼՂ-ում մեկ երեխա է զոհվել, ևս 2-ը վիրավորվել են. ՊԲ-ն հայտնում է շփման գծում թեժ բախումների մասին'. The article text below the headline describes a military engagement in the Nagorno-Karabakh region, mentioning the death of a child and injuries to others.

Tüm haber kaynakları incelendiğinde Azerbaycan için masum köylere saldıran, aile, yaşlı, çocuk gibi savunmasız insanları öldüren bir izlenim oluşturulmaya çalışıldığı görülmektedir. Barış bölgelerine ateş açan barış karşıtı bir devlet olarak gösterilerek imaj karalaması yapılmaktadır. Haber kaynaklarında tarihi arka plan bilgileri sunulmamıştır.

¹⁹ Azatutyun, ԼՂ-ում մեկ երեխա է զոհվել, ևս 2-ը վիրավորվել են. ՊԲ-ն հայտնում է շփման գծում թեժ բախումների մասին, 2016, <https://www.azatutyun.am/a/27649954.html>, (Erişim Tarihi: 21.03.2022).

Karabağ bölgesinin tarihi geri planda tutularak işgal altındaki topraklar Azerbaycan'ın değil de Ermenistan'ınmış gibi hareket edilmektedir.

Azerbaycan barbar, düşman olarak lanse edilirken Ermenistan ise duygusal söylemlerle masum, vatanını koruyan, cesur ve mazlum olarak gösterilmiştir. Bu söylemler Azerbaycan'ın kültür ve ahlaki değerlerden yoksun olduğunu düşündürmektedir. Yayımlanan fotoğraflar, çizilen karikatürler ve kullanılan dil Ermeni halkı ile Azerbaycan halkı arasındaki uzaklığı gittikçe arttırmaya sebep olmaktadır. Azeri halkına karşı imajı daha da zedelemektedir.

2.2. Diaspora Ermenilerinin Kuruluşları

Ermeni diasporası Ermenistan'ı diğer ülkelerden ayıran özel bir kategoriye dahil eden durumdur. Bu diaspora, dünyanın en dayanıklı, en iyi organize olmuş ve farklı siyasi, kültürel ortamlara uyum sağlama kapasitesi en yüksek olan diasporadır.²⁰ Bununla birlikte Ermeni diasporası; Rusya, Ortadoğu, Avrupa, Amerika gibi geniş coğrafyalara dağılmıştır.²¹ Ermeni diasporasının buldukları ülkelerde kalıcı olmalarının ve diğer kesimlerle bütünleşmeye karşı çıkmasının sebebi; oluşumunun son derece köklü bir geçmişe sahip olması ve en önemlisi de sözde soykırımı bütünleştirici bir kimlik sembolü olarak kullanmalarından kaynaklanmaktadır.²² Bu bütünleştirici etkiye Karabağ sorunu da eklenebilir. Ermenistan'ın bağımsızlığını kazanmasıyla beraber diaspora ülkenin siyasetine dahil olmuştur.

Ermeni diasporasının faaliyetlerine bakıldığında en dikkat çeken Ermeni Ulusal Komitesi'dir. Bu komite dünyanın birçok ülkesinde faaliyet göstermektedir. Kuruluşların ortak amacı milliyetçi ve Ermeni çıkarlarına uygun hareket etmek ve bu noktada çalışmalar yapmaktır. Kuruluşlar Ermenistan'a bağlı teşvik etmekte ve savunuculuk anlamında önemli adımlar atılmaktadır. Ayrıca öğrenciler için staj ve kariyer olanakları sunulmaktadır.

Amerika Ermeni Ulusal Komitesi (Armenian National Committee Of America (ANCA)): Komite Amerika'nın hem doğusunda (Armenian National Committee Of America Eastern Region) hem de batısında (Armenian National Committee Of America Western Region) faaliyet göstermektedir.

ANCA başkanı Raffi Hamparian 15 Aralık 2021'de yaptığı bir açıklamada Azerbaycan için "kontROLSÜZ bırakılırsa Türkiye ile birleşip Ermeni soykırımını tamamlayacak" şeklinde ifadeler kullanmıştır. Komite Biden yönetimini Azerbaycan'ın saldırganlığı hususunda kınamaya, Amerika'nın Bakü'ye askeri yardımlarını durdurmaya ve Aliyev rejimine yaptırım yapılması gerektiği çağrıda bulunmuş ve Biden yönetimine mektup göndermiştir.²³ Komitenin resmi sitesinde mektubun tamamına yer verilmiştir. Diğer bir çalışmada 15 Mart 2022'de Komite; insan hakları, inanç temelli ve etnik kökenli birçok grubu bir araya getirmiştir. Grup, Azerbaycan'a yapılan askeri yardımlara karşı olduklarını dile getirmiş ve

²⁰ Gerard Libaridian, "Ermenilerin Devletleşme Sınavı: Bağımsızlıktan Bugüne Ermeni Siyasi Düşünüşü", Ankara, İletişim Yayınları, 2001, s.165.

²¹ Mustafa Serdar Palabıyık, "Diaspora ve Ermenistan İlişkileri", Türkler ve Ermeniler, Tarih Boyunca Türk-Ermeni İlişkileri, Marmara Üniversitesi, <https://turksandarmenians.marmara.edu.tr/tr/diaspora-ve-ermenistan-iliskileri/> (Erişim Tarihi: 23.03.2022).

²² Gerard Libaridian, a.g.e., s. 166.

²³ Armenian National Committee Of America, ANCA Chairman Urges Biden Administration Reset of U.S. Policy on Armenia & Artsakh, 2021, <https://anca.org/press-release/anca-chairman-urges-biden-administration-reset-of-u-s-policy-on-armenia-artsakh/>, (Erişim Tarihi: 24.03.2022).

INTERNATIONAL SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS DEDICATED TO THE 30TH ANNIVERSARY OF BAKU EURASIA UNIVERSITY

bu yardımların durdurulması için Beyaz Saray'a mektup göndermiştir.²⁴ Çalışmanın ayrıntıları komitenin resmi sitesinde aktarılmıştır.

Avusturalya Ermeni Ulusal Komitesi (Armenian National Committee Of Australia (ANC-AU)): Komite tıpkı Amerika ve diğer ülkelerdeki komiteler gibi benzer çalışmalara devam etmektedir. Değerlendirilmeye alınan çalışmalardan biri komitenin resmi sitesinde yer alan kınama açıklamasıdır. Kınama “Azerbaycan Kuvvetleri Ermenilerin Gazını Kestikten Sonra Artsakh Temas Hattını Geçti”²⁵ başlığıyla sunulmuştur. 26 Mart 2022’de yapılan bu açıklamada Azerbaycan’ın Kasım 2020 ateşkesini ihlal ettiği ileri sürülerek Azerbaycan’ı otoriter ve diktatör şeklinde adlandırılarak kınamıştır. Kınamada Azerbaycan’ın bölgedeki gazı kesmesi sonucu Ermeni halkının zor durumda olduğundan bahsedilmiş ve etnik temizlik söylemleriyle Avusturalya hükümetine çağrıda bulunulmuştur. Kınama açıklamasının detayları resmi sitede yer almaktadır.

Avusturalya’nın Sidney kentinde yer alan bir reklam panosunda Azerbaycan’ın Şuşa’yı geri almasını kutlayan görsel konulmuştur. Bunun üzerine ANC-AU icra direktörü Haig Kayserian ilan panolarını kontrol eden şirketle iletişime geçmiştir. İcra direktörü, bu panomun “soykırımcı diktatör” Azerbaycan’ın yerli Ermenilere yönelik askeri saldırganlığı kutladığını ve bu durumun Ermeni toplumuna karşı hakaret ve tramvaya sebep olduğunu açıklayarak panonun kaldırılmasına neden olmuştur. Açıklamasının devamında ise daha da ileri giderek Azerbaycan’ın otokratik ve baskıcı olduğunu ve bu yönüyle Azerbaycan’a turizmi teşvik etmenin Kuzey Kore’ye turizmi teşvik etmekle benzer olduğunu söylemiştir.²⁶

Avusturalya’da milletvekili olan Hung Mcdermott 24 Mart 2022’de Avusturalya Ermeni Ulusal Komitesi’ne verdiği bir demeçte “Milletvekili Hung Mcdermott Artsakh’ta

²⁴ Armenian National Committee Of America, Diverse Coalition Calls on Biden to Stop U.S. Military Aid to Azerbaijan, 2022, <https://anca.org/press-release/diverse-coalition-calls-on-biden-to-stop-u-s-military-aid-to-azerbaijan/>, (Erişim Tarihi:24.03.2022).

²⁵ Armenian National Committee Of Australia, , Statement: Azerbaijan Forces Cross Artsakh Line Of Contact After Cutting Off Gas To Armenians , 2022, <http://www.anc.org.au/news/Media-Releases/STATEMENT--Azerbaijan-Forces-Cross-Artsakh-Line-Of-Contact-After-Cutting-off-Gas-to-Armenians>, (Erişim Tarihi: 28.03.2022).

²⁶ Armenian National Committee Of Australia, Advertisements Celebrating Azerbaijani Occupation Of Artsakh Removed From Sydney Billboards, 2021, <http://www.anc.org.au/news/Media-Releases/Advertisements-Celebrating-Azerbaijani-Occupation-of-Artsakh-Removed-from-Sydney-Billboards>, (Erişim Tarihi: 28.03.2022).

INTERNATIONAL SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS DEDICATED TO THE 30TH ANNIVERSARY OF BAKU EURASIA UNIVERSITY

psikolojik terör, kültürel silme ve işgal kampanyası yapan Azerbaycan'a çağrıda bulundu"²⁷ şeklinde bir başlıkla okuyuculara da aktarılmıştır. Mcdermott Azerbaycan'ın bölgede Ermenilere karşı terör ve yıkım uyguladığı konusunda uyarılmış, Hristiyan Ermenilere şeklindeki vurgusuyla onların korunması ve yardım edilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Avusturalya hükümetine ve AGİT (Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı) Minsk Gurubu'na da çağrıda bulunmuştur.

STATEMENT: AZERBAIJAN FORCES CROSS ARTSAKH LINE OF CONTACT AFTER CUTTING OFF GAS TO ARMENIANS

Saturday, 26 March 2022

SYDNEY: The Armenian National Committee of Australia (ANC-AU) condemns in the strongest terms the grave actions of Azerbaijan's authoritarian military dictatorship, who this week violated the line of contact into the Republic of Artsakh (Nagorno Karabakh), violating the November 2020 Ceasefire Agreement between Baku and Yerevan brokered by Russia.

ADVERTISEMENTS CELEBRATING AZERBAIJANI OCCUPATION OF ARTSAKH REMOVED FROM SYDNEY BILLBOARDS

Friday, 05 November 2021

SYDNEY: Billboard advertisements glorifying Azerbaijan's military aggression on the indigenous Armenians of Artsakh have been removed from prominent locations across Sydney in response to urgent representations made by the Armenian National Committee of Australia (ANC-AU).

oOH Media removed the advertisements, which were masquerading as Azerbaijani tourism promotions urging Australians to travel to the Azerbaijani-occupied historical Armenian city of Shushi, from their billboards.

HUGH MCDERMOTT MP CALLS OUT AZERBAIJAN FOR CAMPAIGN OF PSYCHOLOGICAL TERROR, CULTURAL ERASURE AND OCCUPATION IN ARTSAKH

Friday, 25 March 2022

SYDNEY: The Parliament of Australia's largest state was alerted to Azerbaijan's continuing campaign of terror and destruction against the indigenous Armenians of the Republic of Artsakh thanks to a speech by New South Wales Member for Prospect, Dr. Hugh McDermott MP, reported the Armenian National Committee of Australia (ANC-AU).

The politician, who was added to the persons non grata blacklist of Azerbaijani dictator Ilham Aliyev after visiting Artsakh in 2020, spoke to the New South

Ermeni ulusal komitesi, Avrupa'nın birçok ülkesinde de faaliyet göstermektedir. Belçika, Fransa, Hollanda, Polonya, Almanya, Romanya, Avusturya, İspanya, Birleşik Krallık, İsveç, Yunanistan, Bulgaristan ve Güney Kıbrıs'ta çalışmalarını sürdürmektedirler. Bu ülkelerin yanı sıra Lübnan ve Yeni Zelanda'da Ermeni ulusal komitesi mevcuttur. Son olarak değerlendirilmeye alınan kuruluş Avrupa Ermeni Adalet ve Demokrasi Federasyonu'dur.

Avrupa Ermeni Adalet ve Demokrasi Federasyonu (European Armenian Federation for Justice and Democracy (EAFJD)) : Yukarıda sayılan 13 Avrupa Birliği ülkesinde var olan komitelerle beraber bu federasyon, Ermeni davasını savunan, Ermeni cemaatinin sorunlarına değinen uzman ve vatandaşlardan oluşmaktadır. Komiteler, Ermeni kökenli Avrupa vatandaşlarını ve kendi ülke toplumunu ilgilendiren durumlar üzerinde çalışan sivil toplum kuruluşlarıdır. Ermeni toplumunun sesi olmakta ve onların sorunlarını gündeme taşımaktadırlar. Bu komiteler Ermeni halkı ile Avrupa'nın karar vericileri arasında bir köprü görevi görmektedir. Konferanslar, akademik çalışmalar, sergiler gibi çeşitli etkinliklerle sözde Ermeni soykırımının tanınmasını ve Dağlık Karabağ'da Self determinasyonun sağlanmasını hedeflemektedirler.²⁸ Yapılan çalışmaları geniş kitlelere ulaştırmaktadırlar.

Federasyon'un Azerbaycan karşısı çalışmalarından biri 25 Mart 2022'de UNESCO'yu Dağlık Karabağ'daki Ermeni kültürel mirasın korunmasına yönelik çağrısıdır. Azerbaycan'ın bölgedeki tarihi yapılara zarar verdiğini ileri sürerek UNESCO genel müdürü Audrey

²⁷ Armenian National Committee Of Australia, Hugh Mcdermott MP Calls Out Azerbaijan For Campaigning Of Psychological Terror, Cultural Erasure and Occupation in Artsakh, 2022, <http://www.anc.org.au/news/Media-Releases/Hugh-McDermott-MP-Calls-Out-Azerbaijan-for-Campaign-of-Psychological-Terror-Cultural-Erasure-and-Occupation-in-Artsakh>, (Erişim Tarihi:28.03.2022).

²⁸ European Armenian Federation for Justice and Democracy , Armenian Communities, <https://eafjd.eu/who-we-are/european-chapters/>, (Erişim Tarihi: 22.03.2022).

Azoulay ve diğer yetkililere mektup gönderilmiştir.²⁹ Federasyonun resmi sitesinde tam mektup yayınlanmıştır.

EAFJD, 28 Temmuz 2021’de yayınladığı bir bildiri de asılsız iddialarda bulunmuştur. 2020’de Karabağ bölgesinde yaşanan savaşın Ermenistan’a karşı bir etnik temizlik olduğunu, sözde Ermeni soykırımını tamamlamak için Türk-Azerbaycan birliği kurduğunu ve bu sebeple de Ermeni devletine zarar verildiğini iddia edilmiştir. Türkiye ve Azerbaycan için zalim, diktatör, saldırgan ifadeleri kullanılmıştır. Bildiri Dağlık Karabağ için Ermenistan Cumhuriyeti’nin egemen toprakları şeklinde bahsedilmiş ve burada topluluklara, köylere saldırılar düzenlendiği aktarmıştır. Devamında ise Azerbaycan’ın üçüncü kez ateşkes anlaşmasını ihlal ettiğini ve Ermenistan toprak bütünlüğünü tehlikeye attığı ifade edilmiştir.³⁰ Ölen Ermeni askerleri de aktaran bildiri bu durumu kınamış ardından Avrupa Birliğine seslenerek adımlar atılması gerektiği vurgusu yapmıştır. EAFJD Başkanı Kaspar Karampetian tüm bu anlatılanları Avrupa Birliği Konseyi başkanına, Avrupa Komisyonu başkanına ve Avrupa Dış Eylem Servisi başkanına bir mektup halinde göndermiştir.

Federasyonun çalışmalarının sonuçlarından bir diğeri 6 Nisan 2022’de Avrupa Parlamentosu’nun önemli siyasi gruplarından oluşan 43 milletvekilinin bir araya gelip Avrupa Konseyi Başkanı Charles Michel ve Avrupa Birliği Dış İlişkiler Yüksek Temsilcisi’ne mektup yollamasıdır. Mektupta yer alan ifadeler Azerbaycan’ın etnik temizlik yaptığı, Karabağ bölgesinde saldırgan tavırlarda bulunduğu, Dağlık Karabağ’da yerli Ermeni nüfusunu tehlikeye attığı şeklindedir.³¹ Mektup, Azerbaycan’ın bu eylemlerini durdurmaya yönelik çağrıda bulunulmuştur.

²⁹ European Armenian Federation for Justice and Democracy, EAFJD urges UNESCO to act and protect Armenian cultural heritage in Nagorno-Karabakh, 2022, <https://eafjd.eu/eafjd-urges-unesco-to-act-and-protect-armenian-cultural-heritage-in-nagorno-karabakh/>, (Erişim Tarihi: 28.03.2022).

³⁰ European Armenian Federation for Justice and Democracy, The Azerbaijani military aggression on Armenia shows that the goal of the Azerbaijan-Turkish tandem is to cause ultimate damage to Armenian statehood – STATEMENT, 2021, <https://eafjd.eu/the-azerbaijani-military-aggression-on-armenia-shows-that-the-goal-of-the-azerbaijan-turkish-tandem-is-to-cause-ultimate-damage-to-armenian-statehood-statement/>, (Erişim Tarihi: 22.03.2022).

³¹ European Armenian Federation for Justice and Democracy, 43 MEPs sent letter to Charles Michel, alerting about Azerbaijan’s policy of ethnic cleansing in Nagorno Karabakh/Artsakh, 2022, <https://eafjd.eu/3-meps-sent-letter-to-charles-michel-alerting-about-azerbaijans-policy-of-ethnic-cleansing-in-nagorno-karabakh-artsakh/>, (Erişim Tarihi: 09.04.2022).

INTERNATIONAL SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS DEDICATED TO THE 30TH ANNIVERSARY OF BAKU EURASIA UNIVERSITY

25 March 2022 - 3 mins read

In an open letter to UNESCO's director-general Audrey Azoulay and other responsible officials, EAFJD urges UNESCO to immediately deploy a mission to Nagorno-Karabakh and do everything in its capacity to prevent the destruction of millennia-old cultural heritage as well as history revisionism by Azerbaijan. The letter refers to the European Parliament's resolution adopted on 10 March 2022 on the destruction of cultural heritage in Nagorno-Karabakh.

28 July 2021 - 2 mins read

Statement

Azerbaijan once again launched a significant military escalation on the sovereign territory of the Republic of Armenia, in the North-Eastern direction, during the night of 27/28 July 2021.

After the attacks on Yeraskh community, near Nakhichevan borders and Sotk village in Gegharkunik Region, this is the third time in one week that the criminal authorities of Azerbaijan have breached the

6 April 2022 - 2 mins read

On the initiative of the Members of the European Parliament (MEP) François-Xavier Bellamy and Loucas Fourlas, 43 MEPs from all the major political groups addressed a letter to President of the European Council Charles Michel and the High Representative of the European Union for Foreign Affairs and Security Policy Joseph Borrell, ahead of the Pashinyan-Aliyev meeting in Brussels.

Kuruluşların çalışmalarına bakıldığında Azerbaycan'ın işgal altındaki topraklarını geri almaya çalışması, Ermenistan'ın saldırılarına karşılık vermesi olan durumları tam tersi göstermekte ve kamuoyuna da kendi çıkarlarına uygun yansıtmaktadır. Bu çalışmada aktarılan kuruluşların faaliyetleri bunlarla sınırlı değildir. Hem bu kuruluşlar hem de bahsedilmeyen diğer kuruluşlar tarafından yapılan bu tarz faaliyetlerin onlarca mevcuttur.

Azerbaycan eskiden Sovyet himayesi altında olan diğer devletlere kıyasla daha bağımsız hareket etmektedir. Bu durumdan rahatsız olan Rusya, Ermenistan'a birçok alanda destek vermiş ve yardım sağlamıştır. Bu yardım ve desteklere güvenen Ermenistan, Azerbaycan topraklarına saldırmış ve hak iddia etmiştir.³² Saldırlar bölgede yaşayan Azeri halkın topraklarını terk etmesine neden olmuştur. Yaşanan olaylar Dağlık Karabağ'ı çatışma bölgesine çevirmiştir. Yaşanan acı olaylara Hocalı katliamı da eklenmiştir. 25-26 Şubat 1992 yılında Ermeni birliklerinin Hocalı'da etnik temizlik ve soykırım yaşatmıştır. Sivilleri katleden Ermenistan, kadın, çocuk, yaşlı demeden öldürmüş ve ağır işkenceler yaşatmıştır.

Azerbaycan'ın soykırım yaptığı ifadelerini kullanan Ermenistan, Hocalı katliamını görmezden gelmektedir. Üstelik bunu sadece kendisinin değil diğer ülkelerinde yapmasını sağlamaktadır. Azerbaycan'ın etnik temizlik tehdidi oluşturduğunu ifade ederek kendi yaptığı katliamların üzerini örtmeye çalışmaktadır. Bununla birlikte Ermenistan'ın Karabağ bölgesinde Azeri halkı zorla yerlerinden etmesi ve sistemli olarak demografik yapıyı değiştirmesi göz ardı edilmektedir. Bunun yerine hem yerel hem de uluslararası alanda Ermeni nüfusunun tehlikede olduğu savunulmaktadır.

Ünlü Kullanımı: Ünlü kullanımında en dikkat çeken isim Ermeni asıllı Amerikalı magazin ünlüsü Kim Kardashian'dır. Kardashian özellikle sosyal medya hesaplarında Ermenistan ile ilgili paylaşımlar yapmaktadır. 2020 yılında Dağlık Karabağ'da yaşanan savaşta Ermenistan'ın sebepsiz saldırılara uğradığını, deformasyon kampanyasının kurbanı olduğunu, Azerbaycan'ın savaş propagandası yaptığını iddia etmiştir. Diğer paylaşımında Ermenistan için savaşan cesur erkek ve kadınlara dua ettiğini söyleyerek destek istemiş,

³² Süreyya Yiğit, Gökhan Gülbiten, "Rusya'nın Güney Kafkasya Dış Politikası: Dağlık Karabağ ve Hazar Denizi", Barış Araştırmaları ve Çatışma Çözümleri Dergisi, cilt: 5, Sayı: 2, 2017, s.5.

Azerbaycan'a yapılan yardımların durdurulması ve Türkiye'nin uyarılması için de çağrıda bulunmuştur.³³ Bunlarla beraber Ermeni Fonu'na 1 milyon dolar bağışta bulunan Kardashian bununla gurur duyduğunu ifade ederek sosyal medya hesaplarından paylaşım yapmış ve takipçilerini Ermenistan'a bağışa teşvik etmiştir.³⁴ Dünyada milyonlarca hayran kitlesine sahip bir ünlünün bu davranışı sahip olduğu kitleyi etkileyebilme potansiyeli taşımaktadır. Bu durum onları kendi görüşlerine çekmeye ve ortak bir taraf almaya neden olmaktadır.

SONUÇ

Gelişen teknoloji ile beraber insanlar dünyada olup biten olayları anında öğrenmektedir. Bununla beraber dijitalleşmenin yaygınlaşması toplumları birbirinden haberdar olmayı sağlamıştır. Bu durum kültürel, sosyal, siyasal kısacası her anlamda değişimi de beraberinde getirmiştir. Yaşanan değişimler devlet ile halk arasındaki mesafe ve iletişimsizliği azaltmış ve yeni bir boyut kazandırmıştır. Diplomasi ve dış politika kararları hakkında dahil olduğu alan haline gelmiştir. Bu noktada soğuk savaş sonrasında yaygınlık kazanan kamu diplomasisinin önemi artmıştır.

Kamu diplomasisini kullanan ülkelerin başında yer alan Ermenistan, faaliyetlerini aktif bir şekilde sürdürmektedir. Ermeni haber kaynaklarını, diaspora Ermelerinin kuruluşlarını ve ünlü kullanımını inceleyen bu çalışmada Azerbaycan karşıtı faaliyetlerin oldukça fazla olduğu görülmektedir. Yerel haber kaynaklarında Azerbaycan için düşman söylemi oldukça sık yer almış ve imaj karalayacak ifadelerde bulunulmuştur. Köylere saldırdı, savunmasız insanları vurdu, yaşlı ve çocuk öldürdü şeklindeki haberlere sıkça rastlanılmaktadır. Azerbaycan, Ermenistan topraklarını işgal eden, barış yerlerine ateş açan, ateşkesi ihlal eden bir ülke olarak resmedilmektedir. Bu söylemler iki ülke arasındaki nefret mesafesini daha da arttırmaktadır.

Dünyanın birçok ülkesine yayılan Diaspora Ermenileri buldukları ülkelerde kuruluşlar oluşturarak anavatandaki halkın sorunlarını gündeme taşımakta ve Ermenistan'ın ulusal çıkarlarına hizmet edecek etkili çalışmalarını sürdürmektedirler. Faaliyet yapılan ülkelerdeki halkların bu haber, mektup, açıklama, bildiri ve kampanyaları görmesi, duyması, okuması onları önemli ölçüde etkilemektedir. Aynı zamanda bu kuruluşlar devletlerin parlamentosunda da seslerini duyurmaktadırlar. Bu noktada halkı etkilemek devleti etkilemektir. Dolayısıyla da ülke yönetiminin siyasi kararlarına tesir etmektedir. Buda kamu diplomasisinin en önemli amaçlarından biridir. Diaspora Ermenileri sözde soykırım konusunda bu amacı başarmıştır. Çünkü birçok ülke bilindiği üzere sözde soykırımı tanıma kararı almıştır. Diaspora aynı çabayı Dağlık Karabağ konusu içinde göstermektedir.

Tüm bu haber kaynaklarının, Diaspora kuruluşlarının ve ünlü kitlesinin sosyal medya hesapları mevcuttur. Bu sayede birçok halka ve farklı kitlelere ulaşılmaktadır. Günümüzde sosyal medya oldukça sık kullanılmakla beraber burada gördükleri paylaşımlardan ve bilgi

³³Twitter,https://twitter.com/KimKardashian/status/1310278055768846338?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E1310278055768846338%7Ctwgr%5E%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fwww.indytrk.com%2Fnode%2F250376, (Erişim Tarihi: 25.03.2022).

³⁴Twitter,https://twitter.com/KimKardashian/status/1315019774116626434?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E1315019774116626434%7Ctwgr%5E%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fwww.amerikaninsesi.com%2Fa%2Fkardashiandan-ermeni-fonuna-1-milyon-dolar-bagis%2F5618439.html, (Erişim Tarihi: 25.03.2022).

yığnında haberdar olmaktadır. Özellikle ünlü kişiler takip edilmekte ve bu ünlü kişilerin giyimlerinden yaşam tarzlarına kadar neredeyse her konuda etkisi altında kalınmaktadır. O halde düşünce ve yönlendirme hususunda da aynı durumun söz konusu olacağı unutulmamalıdır. Tüm bu durumlar ele alındığında Azerbaycan karşıtı çalışmalar neticesinde Ermenistan'a karşı olumlu ve hassas bir imaj sunulurken Azerbaycan için ise olumsuz, kavgacı bir bakış açısı oluşturulmuştur. Ermenistan'ın tüm bu olumsuz söylemlerine karşılık Azerbaycan'ın doğru bilgileri dünya kamuoyuna sunması son derece önemlidir. Yaşananların çarpıtıldığı ancak doğrusu sunulduğunda anlaşılacaktır. Bu noktada Azerbaycan için sosyal medya aktif kullanılmalı, kuruluşlar desteklenmeli, projeler hazırlanmalı, kamu diplomasisi araçlarına önem verilmeli ve toplum daha fazla bilinçlendirilmelidir. Kuruluşların faaliyetleri etkili olduğu için buraya ayrıca yoğunlaşmalıdır.

KAYNAKÇA

Armenian National Committee Of America, ANCA Chairman Urges Biden Administration Reset of U.S. Policy on Armenia & Artsakh, 2021, <https://anca.org/press-release/anca-chairman-urges-biden-administration-reset-of-u-s-policy-on-armenia-artsakh/>, (Erişim Tarihi: 24.03.2022).

Armenian National Committee Of America, Diverse Coalition Calls on Biden to Stop U.S. Military Aid to Azerbaijan, 2022, <https://anca.org/press-release/diverse-coalition-calls-on-biden-to-stop-u-s-military-aid-to-azerbaijan/>, (Erişim Tarihi:24.03.2022).

Armenpress, David Babayan: Current Azerbaijani actions are unprecedented since 1994 , 2016, <https://armenpress.am/arm/news/841783/adrbejani-ays-gortsoxutyunnery-1994-tvakanic-heto-kareli.html>, (Erişim Tarihi: 22.03.2022).

Armenpress, Heated clashes take place along Nagorno-Karabakh-Azerbaijani contact line, 2016, <https://armenpress.am/eng/news/841768/lernayin-xarabaxi-ev-adrbejani-shpman-gtsi-oxj-erkarutyamb.html>, (Erişim Tarihi: 22.03.2022).

Armenpress, Yevseyev: Azerbaycanlılar vandallık eylemlerinde Türklere ve İslam Devleti teröristlerine çok benziyorlar,2021, <https://armenpress.am/tur/news/1062848.html>, (Erişim Tarihi: 22.03.2022).

Azatutyun, ԼՂ-ում մեկ երեխա է զոհվել, ևս 2-ը վիրավորվել են. ՊԲ-ն հայտնում է շփման զծում թե՛ թախուճների մասին, 2016, <https://www.azatutyun.am/a/27649954.html>, (Erişim Tarihi: 21.03.2022).

Armenian National Committee Of Australia, Advertisements Celebrating Azerbaijani Occupation Of Artsakh Removed From Sydney Billboards, 2021, <http://www.anc.org.au/news/Media-Releases/Advertisements-Celebrating-Azerbaijani-Occupation-of-Artsakh-Removed-from-Sydney-Billboards>, (Erişim Tarihi: 28.03.2022).

Armenian National Committee Of Australia, Hugh McDermott MP Calls Out Azerbaijan For Campaign Of Psychological Terror, Cultural Erasure and Occupation in Artsakh , 2022, <http://www.anc.org.au/news/Media-Releases/Hugh-McDermott-MP-Calls-Out-Azerbaijan-for-Campaign-of-Psychological-Terror--Cultural-Erasure-and-Occupation-in-Artsakh>, (Erişim Tarihi:28.03.2022).

Armenian National Committee Of Australia, Statement: Azerbaijan Forces Cross Artsakh Line Of Contact After Cutting Off Gas To Armenians, 2022,

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS DEDICATED TO THE
30TH ANNIVERSARY OF BAKU EURASIA UNIVERSITY**

<http://www.anc.org.au/news/Media-Releases/STATEMENT--Azerbaijan-Forces-Cross-Artsakh-Line-Of-Contact-After-Cutting-off-Gas-to-Armenians>, (Erişim Tarihi: 28.03.2022).

Demir, Vedat, Kamu Diplomasisi ve Yumuşak Gc, İstanbul, Beta Yayınları, 2012.

European Armenian Federation for Justice and Democracy , Armenian Communities, <https://eafjd.eu/who-we-are/european-chapters/>, (Erişim Tarihi: 22.03.2022).

European Armenian Federation for Justice and Democracy, EAFJD urges UNESCO to act and protect Armenian cultural heritage in Nagorno-Karabakh, 2022, <https://eafjd.eu/eafjd-urges-unesco-to-act-and-protect-armenian-cultural-heritage-in-nagorno-karabakh/>, (Erişim Tarihi: 28.03.2022).

European Armenian Federation for Justice and Democracy, The Azerbaijani military aggression on Armenia shows that the goal of the Azerbaijan-Turkish tandem is to cause ultimate damage to Armenian statehood – STATEMENT, 2021, <https://eafjd.eu/the-azerbaijani-military-aggression-on-armenia-shows-that-the-goal-of-the-azerbaijan-turkish-tandem-is-to-cause-ultimate-damage-to-armenian-statehood-statement/>, (Erişim Tarihi: 22.03.2022).

European Armenian Federation for Justice and Democracy, 43 MEPs sent letter to Charles Michel, alerting about Azerbaijan’s policy of ethnic cleansing in Nagorno Karabakh/Artsakh, 2022, <https://eafjd.eu/3-meps-sent-letter-to-charles-michel-alerting-about-azerbaijans-policy-of-ethnic-cleansing-in-nagorno-karabakh-artsakh/>, (Erişim Tarihi: 09.04.2022).

Hetq, Azerbaijani Troops Fire on Artsakh Villages Verdi, 2022, <https://hetq.am/en/article/142132>, (Erişim Tarihi: 1.04.2022).

Hetq, 2020 Artsakh War: Azerbaijani Troops Enter Village, Execute Father and Son, 2022, <https://hetq.am/en/article/141462>, (Erişim Tarihi: 1.04.2022).

Hetq, 2020 Artsakh War: Azerbaijani Troops Kill Elderly Hadrut Couple, 2022, <https://hetq.am/en/article/142596>, (Erişim Tarihi: 1.04.2022).

Köksoy, Ergün, Türkiye’de Kamu Diplomasisi Akademik Literatürü zerine Bir İnceleme: Medya, İletişim ve Halkla İlişkiler Çalışmaları Alanı Olarak Kamu Diplomasisi, Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, 2021/2, Cilt: 19, Sayı: 38, ss.631-684.

Libaridian, Gerard, Ermenilerin Devletleşme Sınavı: Bağımsızlıktan Bugüne Ermeni Siyasi Düşünüşü, Ankara, İletişim Yayınları, 2001.

Nye, Joseph S., Yumuşak Gücü, Rayhan İnan Aydın (ev.), Ankara, BB101 Yayınları, 2017.

Palabıyık, Mustafa Serdar, Diaspora ve Ermenistan İlişkileri, Türkler ve Ermeniler, Tarih Boyunca Türk-Ermeni İlişkileri, Marmara niversitesi, <https://turksandarmenians.marmara.edu.tr/tr/diaspora-ve-ermenistan-iliskileri/> (Erişim Tarihi: 23.03.2022).

Sancak, Kadir, Türkiye-Azerbaycan İlişkilerinde Kamu Diplomasisinin nemi Ve Türkiye'nin Azerbaycan'da Resmi Kurumlarla Yrttg Kamu Diplomasisi Faaliyetleri, Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi, 2018, Cilt: 9, Sayı: 22, ss.298-318.

Sancak, Kadir, Uluslararası İlişkilerde Gücü Kavramı ve Yumuşak Gücü, Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık, 2016.

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS DEDICATED TO THE
30TH ANNIVERSARY OF BAKU EURASIA UNIVERSITY**

Signitzer, Benno, Public Relations and Public Diplomacy: Some Conceptual Explorations, Public Relations Research, Ansgar Zerfass, Betteke Van Ruler ve Krishnamurthy Netherlands (eds.), Verlag für Sozialwissenschaften, 2008.

Twitter,https://twitter.com/KimKardashian/status/1310278055768846338?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E1310278055768846338%7Ctwgr%5E%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fwww.indytrk.com%2Fnode%2F250376, (Erişim Tarihi: 25.03.2022).

Twitter,https://twitter.com/KimKardashian/status/1315019774116626434?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E1315019774116626434%7Ctwgr%5E%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fwww.amerikaninsesi.com%2Fa%2Fkardashianda-n-ermeni-fonuna-1-milyon-dolar-bagis%2F5618439.html, (Erişim Tarihi: 25.03.2022).

Yağmurlu, Aslı, Halkla İlişkiler Yöntemi Olarak Kamu Diplomasisi, İletişim Araştırmaları, 2007, cilt: 5, sayı: 1, ss.9-38.

Yıldırım, Gonca, Uluslararası Halkla İlişkiler Perspektifinden Kamu Diplomasisi, İstanbul, Beta Yayınları, 2015.

Yılmaz, Sait, Akıllı Güç, İstanbul, Kum Saati Yayınları, 2012.

Yiğit, Süreyya, Gülbiten, Gökhan, Rusya'nın Güney Kafkasya Dış Politikası: Dağlık Karabağ ve Hazar Denizi, Barış Araştırmaları ve Çatışma Çözümleri Dergisi, 2017, cilt: 5, Sayı: 2, ss. 1-30.